

Higiene i Profilaxi dental infantil⁽¹⁾

Per Ignasi J. Rey,

Odontòleg de Palma de Mallorca.

Amb el tema escollit, Higiene i profilaxi dentària infantil, no vos puc presentar res d'original; altrament no en sabria, però, ara que a la nova Espanya que s'està estructurant, veim com per tot arreu es preocupen de crear escoles, vaig pensar que seria aquesta una bona ocasió per fer un estudi del poc que s'hi fa i del molt que s'hi hauria de fer en profit de la salut dels nostres infants.

Si amb els meus pocs anys tractàs ara de donar una conferència pública començaria, primer, per demostrar la gran importància que té la higiene de la boca no solament a l'edat infantil, sinó a totes les edats; explicaria com la càries dentària pot arribar molt sovint a ésser la causa de greus malalties. Moltes d'elles com pneumonies, endocarditis, miocarditis, nefritis, angines, reumatisme, etc., ens acusen la presència del microbi de la càries o de les seves complicacions. Per altra part, aquests microbis de la càries, seguint els limfàtics bucal i peribucals arriben als ganglis cervicals, i són l'origen d'una sèrie d'adenitis; si el metge hi posa una mica d'atenció pot observar un paral·lisme entre una i altra afecció. Tractades, aquestes adenitis curen, però són causa d'una disminució de la resistència dels ganglis malalts, i per tant, de la defensa orgànica. Moltes de vegades aquestes adenitis acaben amb supuració i destrucció dels ganglis. Destruïda aquesta barrera orgànica la infecció va guanyant terreny, es produeixen malalties generals, una de les quals, la més funesta i la més freqüent és la tuberculosi. Com vos he dit abans, no estic parlant a un públic profà; per tant, no cal insistir més en la importància i necessitat de la higiene dentària.

Com en tot el que fa referència a la nostra professió, si volem donar una mirada a l'origen i a la Història de la higiene dentària, és necessari que ens dirigim a Nord-Amèrica, on ja l'any 1844 es va publicar un editorial titulat "Higiene Dental". En aquest article ja es queixava com es donava gran importància a la terapèutica, a la cirur-

(1) Treball llegit en la 1.ª Assemblea d'Odontòlegs de Llengua Catalana, celebrada a Palma de Mallorca, juny de 1932.

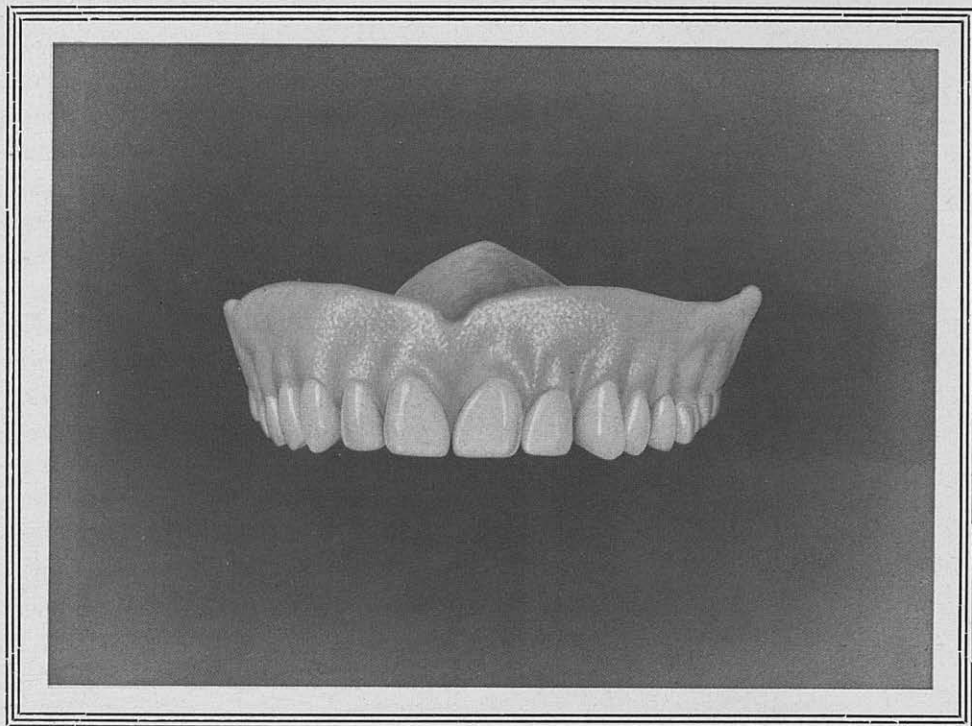
gia i a la mecànica dentàries, mentre que la higiene de la boca la tenien quasi completament abandonada. Hi deia l'autor: "és ben cert que no hi ha cap part de l'organisme humà que respongui amb tant d'èxit i bons resultats a les regles de la higiene com les dents". El tractament recomanat per L. S. Parmly és el millor que en aquell temps s'havia aconsellat per a la neteja de les dents. Consistia en fregar-les quatre o cinc vegades cada dia amb un fil de seda encerada. Cada dentista havia de facilitar una bona quantitat d'aquesta seda als seus clients per cuidar-se de tenir les dents netes.

L'anys 1865, amb el mateix títol "Higiene Dental", Henry S. Chase ja es va avançar a la idea admesa avui per tothom, que la dieta, o sigui la classe d'aliments, especialment durant el període prenatal, era un factor molt important per tenir una bona dentició. No feia menció per res de la neteja de les dents.

El primer estudi sobre "Profilaxi de la Càries Dental" va ésser escrit pel professor Andrew Mc. Lain, del New Orleans Dental College, i publicat l'any 1870. Aquest autor donava una gran importància als règims d'alimentació i a la cura tenguda pel mateix pacient. A quasi tota la literatura d'aquesta època, tots els autors donen molta d'importància al factor dieta per al bon estat de les dents; però, fins a l'any 1879 no recomanen de fer-ne la neteja i frotació. L'any 1884, Rein, de Nova York, en un article titulat "Oral Higiene", ja recomanava el raspall de dents.

Anys després, quan els mots profilàctic i profilaxi varen estar en voga, alguns autors se'n disputaven la paternitat. Arthur, de Baltimore; Rein, de Nova York; com també Smith, de Filadèlfia, tots reclamaven haver estat els primers en usar la paraula profilaxi; però, segons Alfred C. Fones de Conneticut, a un report que presentà al 7e Congrés de Filadèlfia, va ésser Mc. Lain, l'any 1870, com ja hem dit abans.

Anys després, molt es va escriure damunt el mateix tema higiene i profilaxi dentària; però, va ésser Smith de Filadèlfia, l'any 1894, qui va donar un gran impuls als procediments per evitar la càries i millorar la salut de la boca a individus de la seva pròpia família i alguns clients escollits. Quatre anys més tard va quedar tan satisfet dels resultats que li donaren aquests estudis, que el 15 de febrer de 1898, a la societat dental de Washington va donar una conferència sobre "Profilaxi a l'Odontologia". Aquesta conferència, que va ésser explicada amb la presentació dels pacients que li havien servit per fer els seus

«RESOVIN»

**El millor material conegut per a dentadures
Es un producte de la casa S. S. WHITE**

Aparell d'una peça	Ptes. 30
D'una a set, augmenta la peça. " 7	
De set en endavant, (preu de peça completa).	" 75
Aparells montats damunt base de metall	
10 % descompte	

LLENA I GARRIGA :: PROTÈSICS

PLAÇA DELS ÀNGELS, 4, 3.er - TEL. 17487 - BARCELONA

LABORATORI DE PRÒTESI LLENA I GARRIGA

TOTA MENA DE
TREBALLS:

EN

OR, CAUTXÚ, PLATÍ

ORS ESPECIALS,

ACERS

INOXIDABLES

I **“RESOVIN”**

PLAÇA DELS ÀNGELS, 4, 3.ER

TELÈFON 17487

BARCELONA

estudis, va tenir tan bona acollida entre tots els professionals, que es va veure obligat l'autor a donar vàries demostracions més, a altres ciutats de Nord-Amèrica.

Alfred C. Fones, al seu report, ja diu que Smith va ésser el fundador de la profilaxi, i hi afegeix, que encara que altres van fer esforços per introduir en el camp de l'odontologia la higiene de la boca, ell, amb la seva tècnica i amb les seves demostracions clíniques, va ésser el primer que vertaderament va interessar la professió en la higiene de la boca.

No és possible fer un resum històric, encara que molt breu, de la profilaxi dentària, sense fer esment de les infermeres o higienistes que fan llurs estudis a les escoles especials, i que són ja avui una gran ajuda als professionals d'aquells països que van a l'avantguarda en qüestions d'higiene.

Molt abans de la formació d'aquest cos d'higienistes, l'any 1866, James Truman, de Filadèlfia, es dirigia als seus companys de professió per recomanar-los que fossin admeses les dones en l'exercici de l'Odontologia. Aquesta idea va ésser rebuda en broma i fins i tot amb indignació.

L'any 1884, Kinsley va escriure un article, "Posició de la dona en l'Odontologia", on recomanava que les dones servissin d'ajudantes als dentistes. No feia menció de la neteja de les dents; pot ésser no ho considerava necessari. La primera iniciativa de que la dona ajudàs el dentista en la condícia de les dents, com una especialitat separada del gabinet dental, va ésser del doctor Wright, de Cincinnati, pel gener de l'any 1902.

El mateix any, el Dr. Low, de Búfalo, a la City Dental Society, va proposar la creació d'una nova professió. l'Odontocure, que havia d'ésser exercida per dones, anat de casa en casa per pulir i netejar les dents. El Dr. Rein, de Nova York, explicà a la New York Dental Society, els motius perquè la profilaxi havia estat fins feia poc abandonada; n'atribuïa la causa a què els professionals dedicaven tot llur temps a corregir o curar solament les lesions dentàries. Exposà un pla complet per la creació de la *dental nurse*. Aquest pla va ésser molt ben rebut per les societats dentàries, les quals acordaren dirigir tots llurs esforços a aconseguir que les lleis reconeguessin la nova professió. Fins l'any 1916, malgrat a influència i entusiasme dels més ardits defensors, no varen veure llurs desigs convertits en realitat.

L'any 1917, durant la guerra europea, les higienistes varen prestar

molt bon servei als mobilitzats, a més d'examinar-los i netejar-los les dents, los proporcionaren raspalls de dents i los mostraven com havien d'usar-los. Durants aquests mateixos anys es varen fundar escoles per higienistes a quasi tots els estats de Nord-Amèrica. L'escola d'higiene dentària de Nova York va ésser fundada per Lluís C. Ball, qui va obtenir una deixa de 2.500 dòlars de la fundació Rockefeller, i, amb l'ajuda d'alguns dentistes, metges i mestres, va començar el primer curs per a higienistes dentàries, i des de l'any 1916 aquests cursos es van ampliant fins ara fa poc, que han passat a l'escola dentària de la Universitat de Colúmbia.

Poc temps després de la fundació de l'escola de Nova York a Rochester, Eastman, el malaguanyat milionari que fa poc es va suïcidar, va fundar un dispensari gratuït sota la direcció de J. Burkart. N'hi ha un altre a Boston, fundat també amb donatius dels milionaris germans Forsyth. D'aquestes dues institucions clíniques, no cal parlar-ne perquè segurament són conegudes de tots vosaltres. Per acabar aquest breu resum històric de la higiene dentària a Nord-Amèrica, només hi he d'afegir que ara farà sis anys, quan el VII Congrés Internacional de Filadèlfia, hi havia en els Estats Units unes dues mil higienistes. Sens dubte, diu Fons, en el seu report ja abans citat, "el treball de les higienistes en l'educació i prevenció de les malalties dentàries constitueix l'èxit més gran obtingut per la salut pública durant vint anys."

Malgrat haver estat massa extens i pot ésser una mica pesat en la ressenya històrica del que han fet els americans en qüestió d'higiene dentària, no vull passar endavant sense remarcar allò que s'ha fet en alguns països d'Europa.

A Anglaterra, des de l'any 1921 hi ha el Consell d'Educació Dentària del Regne Unit. El seu president, en un report ens explica com dos milions tres cents quaranta mil infants de diferents escoles han estat cuidats i tractades llurs dents. Vuit cents dentistes curen de la higiene dentària escolar. Tenen ara en estudi un projecte per a assegurar la higiene dentària a quatre milions d'infants.

A Anglaterra han pogut constatar l'excel·lència dels resultats obtinguts des que la higiene dentària ha estat considerada com una de les regles de la medicina preventiva.

A Alemanya, la lluita contra la càries dentària està molt ben organitzada.

Es molt interessant lo que s'ha fet fins ara a Noruega. L'any 1917,

l'Estat es començà a preocupar de la higiene dentària i entre un servei d'higiene general incomplet o un servei d'higiene infantil complet van preferir aquest darrer. En vista de dificultats econòmiques es va fixar un pla de vint anys per veure completament realitzat el seu ideal. A l'escola superior dentària de Noruega, l'any 1924 es va inaugurar una càtedra per a la profilaxi de la càries i el tractament de les dents dels infants. També a Noruega com a Nord-Amèrica, es va crear el cos d'higienistes; l'Estat hi vota cada any dues mil corones per a sostenir els cursos d'aquestes infermeres. Després de molts estudis i estadístiques fetes pels dentistes escolars, han arribat a la conclusió que, una de les causes generals de la destrucció de les dents no pot ésser altra que una alimentació deficient.

Per corregir aquestes deficiències a les escoles d'Oslo, cada dia serveixen als infants un esmorzar compost d'aliments que tenen moltes calories, rics en vitamines i són lo suficientment durs perquè necessitin una forta mastiació.

A Dinamarca, la càries dentària és considerada com una malaltia popular; combatre-la és un deure social.

A Suïssa, la cura esmerçada en les dents és obligatòria per a tots els infants i les clíniques dentàries escolars són subvencionades per l'Estat. A França, el primer document oficial organitzat al servei d'higiene dentària, va ésser durant l'any 1908, una circular del llavors ministre d'Instrucció, que va donar molt bons resultats. Conseqüència d'aquesta circular de M. Gaston Doumergue va ésser l'organització a moltes ciutats franceses de clíniques dentàries escolars on els infants són cuidats i curades llurs dents gratuïtament, els municipis paguen les despeses d'installació i funcionament de les clíniques, com també la remuneració als professionals.

Estrasburg, avui ciutat francesa, és un dels primers llocs d'Europa on es va posar en pràctica l'assistència dentària escolar. El Dr. Jensen va fundar-ne i pagar-ne dels seus cabals particulars la primera clínica escolar, que, anys més tard, va passar a ésser del municipi. Dues notes molt importants són les característiques d'aquestes clíniques escolars d'Estrasburg. Hi és obligatòria l'assistència dentària a tots els infants que acudeixen a les escoles. Cap infant d'Estrasburg no pot ésser admès a les colònies de vacances sense el certificat de la clínica escolar que acrediti que té una boca sana i ben cuidada.

La comissió d'higiene de la F. D. I., l'any 1929, per commemorar el 70 aniversari del professor Jensen, va fundar un premi que duu el

seu nom i s'adjudica a la collectivitat o a la persona que en un temps determinat s'hagi distingit més en la higiene dentària infantil.

A París, darrerament la federació de combatents de la gran guerra europea i la *Société Amicale de dentistes militaires* de la regió de París, es varen proposar l'organització de serveis d'higiene i profilaxi dentària infantil a les escoles de París.

Eastman, també a París, com feia poc a Londres, va fer un donatiu d'un milió de dòlars per a la creació d'un Institut dentari per a infants de menys de 16 anys. Fleurot, del Consell Municipal, va proposar substituir el nom d'Institut pel de Centre Estomatològic. Aquest darrer nom escau molt bé a una proposició de llei que la comissió senatorial de l'ensenyament superior ha adoptat per unanimitat, i és que, tots els futurs professionals de l'art dentari hauran de tenir el títol de doctor en medicina.

D'Espanya, no en podem dir gran cosa: disposicions i lleis que es refereixen a la higiene dentària escolar, no en falten, però, que sapiguem, aquestes disposicions no han estat complertes. N'és una prova un R. D. del 20 de setembre de l'any 1913, i essent ministre d'Instrucció Pública el Sr. Ruíz Jiménez, creant, la inspecció mèdica escolar a càrrec d'un cos de metges i odontòlegs. Diu l'article 1 d'aquest R. D.: "Se crea con carácter general y obligatorio en todas las escuelas públicas y privadas, dependientes del Ministro de Instrucción pública y Bellas artes, la inspección médico-escolar a cargo de un cuerpo de médicos y odontólogos nombrados por este ministerio."

L'article 2 diu: "La inspección médico-escolar abarcará (aquí cita alguns extrems objecte del decret, i, entre altres, a l'apartat VII, diu): "La higiene de la boca que deberá constituir una especialidad del servicio."

Encara vull repetir: "Se crea con carácter obligatorio en todas las escuelas públicas y privadas..."; aquest R. D. va ésser publicat l'any 1913, i, que sapiguem, fins ara l'Estat no s'havia ocupat de posar-lo en pràctica, almenys pel que es refereix a la higiene dentària.

Si l'Estat no s'havia preocupat gens de la salut dels infants, així mateix degut a la iniciativa particular, l'Ajuntament de Madrid tenia ja un servei d'assistència dentària escolar que funcionava com a via d'assaig des del desembre de l'any 1926. L'octubre del 1930 va començar a funcionar, creat pel Ministeri d'Instrucció, un Dispensari gratuït amb les seves consultes d'Oftalmologia, Otorinologia, Dermatologia, Odontologia. En aquesta darrera consulta es va adoptar com

a sistema d'organització un pla, que crec està ben meditat i estudiat. Fou presentat per un odontòleg de Madrid, en Joan Chicote. No em vull entretenir en explicar com són tractats els menuts escolars en aquestes escoles, perquè me faria interminable.

A Barcelona, també fins ara fa poc han estat en inferioritat ben manifesta en relació a les grans capitals. Les úniques dades que n'he pogut recollir són, que hi ha sis clíniques dentàries muntades en els dispensaris municipals de varis districtes. Presten servei en aquestes clíniques vuit odontòlegs numeraris i sis de supernumeraris. També hi ha el servei d'inspecció dentària escolar.

Passem ara a fer algunes consideracions sobre la higiene i profilaxi dentària en general. Primerament, vejам tot el referent a la higiene individual o privada. Aquesta crec deu abarcar dos extrems, com són, cura dels infants a casa seva i, després, l'assistència a casa dels dentistes.

Poca cosa podríem fer per aconseguir la cura dentària dels infants a llur casa, si llurs pares no ens hi ajudessin. Es precis convèncer-los, tant els pares com els menuts, de la importància que tenen les dents, com són necessàries per a llur salut, i també ensenyar-los com han d'usar el raspallet de dents. Durant la infància és molt fàcil d'adquirir costums que ja quasi mai no s'abandonen. Una criatura que li han fet prendre el costum de fregar-se les dents abans d'anar-se'n al llit, si algun dia se n'oblida, s'aixecarà i correrà de seguida al seu lavabo perquè no podrà dormir sense netejar-se-les. A l'edat de dos anys ja s'hauria de començar la neteja de les dents amb el raspall, però, durant aquests primers anys, la mare o la institutriu hauria d'ésser l'encarregada de fer-ho.

No puc menys de recordar-vos un llibret de propaganda d'higiene infantil, que, entre altres coses molt útils, ensenya la manera d'usar el raspall de les dents. Aquest llibret és d'un autor americà, Ferguson, i està adaptat al francès per Bouland. A França i a Amèrica se'n reparteixen moltíssims com a premi a les clíniques dentàries escolars.

Per massa sabut me sembla no cal repetir una vegada més, el recordar als pares la influència que tenen en la dentició els mals costums com, usar xucladors, xuclar-se els dits o els llavis, respirar per la boca, etc.

Es convenient de recordar també als pares que almenys cada dos o tres mesos haurien de portar les criatures a les nostres consultes, no

solament per evitar-hi la càries, sinó també per vigilar si fan els canvis de les dents normalment.

I aquí ara ve l'assistència dels infants a casa dels dentistes. Per a molts de professionals, la manera de procedir per tractar les dents dels infants ens resulta un problema de difícil solució.

L'actuació del dentista és d'una gran importància per merèixer la confiança de l'infant i la seva família. Es precis, si volem conquistar la voluntat dels menuts, a les pimeres visites tractar-los com un amic. És un fet psicològic ben demostrat que les primeres impressions emocionals produeixen un efecte quasi permanent damunt la persona.

Una bona infermera discreta, intelligent i molt pacient és convenient a les nostres consultes, principalment quan es tracta de curar les nenes.

Hauríem de procurar que els nostres petits clients no estessin molt de temps a les sales d'espera.

Si quan vénen a les nostres consultes es troben amb altres menuts, és de molt bons resultats: llavors s'asseuen a la cadira d'operar més tranquils i confiats.

Si posam detingudament la nostra atenció envers l'infant i la persona o persones que l'acompanyen en entrar a la sala d'operar, ben aviat ens podem formar càrrec de la seva psicologia o caràcter.

Diferents factors s'han d'apreciar en el tractament dels infants. Primer de tot, cal tenir-ne en compte l'edat, després la intel·ligència i l'educació. Davers els tres anys és fàcil distreure l'atenció de la criatura, però és per demés anar-li amb explicacions i raonaments. Ara, passats els quatre o cinc anys, un infant d'intel·ligència normal, és bo de convèncer i, al mateix temps, se li pot deixondir l'amor propi.

No crec mai necessari ésser molt rigorós amb els infants. Qualque vegada a un de mal criat, però, d'intel·ligència normal, una paraula dura o un cop damunt les mans, fa canviar l'estat d'ànim del petit pacient.

Les primeres cures hem de procurar sien completament indolents i no tenir-los molt de temps asseguts a la cadira d'operar. La primera visita, com no sia urgent la nostra intervenció, l'hauríem de reduir a fer-hi el diagnòstic, és a dir, examinar tota la boca del pacient, no com de vegades demanen els pares, que només li mirin la dent malalta.

L'estat de salut del petit malalt i les converses que han sentit res-

pecte del dentista als seus familiars o amistats, fan que els nens es prestin amb confiança a deixar-se curar.

Encara que la meua intenció no és més que parlar de profilaxi infantil, crec convenient dir alguna cosa, sobre la càries de la primera dentició. El 95 per cent de persones encara, fins aquelles que practiquen la higiene de la boca i acudeixen normalment a les nostres consultes, creuen que les dents de la primera dentició no és precis cuidar-les perquè les han de mudar. No fa molt de temps vaig curar una molar dels sis anys a un infant d'un company metge, que, com l'havia de mudar no li dava importància, i ja havia arribat a un tercer grau avançat.

Per vàries raons és precis i de gran necessitat per la salut dels infants tractar les càries de la primera dentició, primerament per evitar-los algunes malalties degudes a complicacions de la càries i per evitar-los la malocclusió o malposicions dentàries.

Algunes revistes professionals, recomanen que en el tractament de les dents de llet no facin mai ús de l'arsenic, indiquen per la desvitalització de la pulpa aplicacions repetides d'àcid fènic i formocresol. Altres ens hi aconsellen l'anestèsia per compressió. Evangelina Jordon, de Los Angeles, diu que després de 25 anys d'experiència està convençuda que el millor procediment és una petita aplicació arsenical.

El nostre ideal hauria d'ésser evitar les càries. Jo crec que si en els primers anys es feia una bona profilaxi bucal, més del 60 per cent de càries podrien ésser evitades. Recordo una conferència d'un company nostre de Madrid, on va dir que el seu ideal seria que a les nostres clíniques no es fes res més que profilaxi.

No cal donar moltes explicacions sobre la tècnica de la profilaxi bucal. Amb els discos de Burlew, que ja vénen preparats amb pedra tosca, es poleixen totes les superfícies de les dents. No és convenient usar els raspalls que ja vénen muntats, perquè són massa durs i danyen les genives. Després, amb un rotlle de cotó d'uns cinc centímetres de llarg empapat amb pólvors de creta molt fi, es froten les dents i genives. Acabat, una pulverització amb qualsevol desinfectant. Quant els petits malalts vénen a les nostres consultes, ens hem d'acostumar a controlar quina és la cura que en tenen a llurs cases i els hem d'ensenyar també la manera com s'han de fregar les dents. Una autora americana pediatra recomana que no usin, al fregar-se les dents, ni pastes ni pólvors de cap classe. El règim d'alimentació s'ha de considerar també com un mitjà profilàctic de gran importància, quan l'infant pre-

senta símptomes de decalcificació el prendre cura de les dents sols no seria suficient per evitar-hi la càries.

Quant a la higiene i profilaxi dentària infantil pública, o sigui la higiene dentària escolar, sols diré alguns mots per acabar.

Hem vist, en explicar o fer la ressenya històrica, el que fan a les escoles per la salut dels infants a molts de països estrangers. A Espanya, fins ara fa poc, han estat una mica endarrerits en qüestions d'higiene dentària, però a Mallorca, ho estam encara ara més. Aquí, no es fa absolutament res per la higiene i profilaxi dentària infantil.

Ara, si m'ho permeteu, m'atreviré a proposar-vos un pla, que no pot ésser més senzill ni més econòmic, per començar a posar en pràctica una petita part del que ja fa temps a tot el món els dóna gran resultat per al millorament de la salut dels infants.

A totes les escoles, tant públiques com privades, haurien de tenir un dia a la setmana explicacions d'higiene dentària, si fos possible amb projeccions; hi haurien d'ensenyar als menuts la manera de fregar-se les dents; els mestres mateixos podrien cuidar-se'n.

A tots els Ajuntaments, i no sols a les grans capitals com Barcelona i Madrid, s'hauria de crear un cos de dentistes municipals, que, amb molt poques despeses podrien complir amb la missió d'inspeccionar les boques dels infants assistents a les escoles públiques. En una fitxa el professional hauria de marcar tots aquells defectes i lesions que considerés necessari corregir, firmada pel mestre i el dentista, i l'hauria d'enviar als pares dels nens amb la recomanació que per la salut del seu fill seria convenient l'enviàs a un odontòleg a fi de posar-li la boca en bones condicions d'higiene.

Es evident que seria molt millor que els Ajuntaments o l'Estat tinguessin llurs clíniques escolars apropiades per corregir les lesions i defectes de les boques dels petits escolars. Però ja he dit abans que vos exposaria un pla econòmic que amb poques despeses permetés de realitzar alguna cosa, encara que poc, en profit de la salut dels infants.

Conclusions:

Primera. Es convenient de fer una intensa propaganda a fi de convèncer tothom, des de les classes més acomodades a la gent més humil, que la profilaxi dentària infantil és un mitjà molt important de a la salut dels infants.

Segona. Hauríem de demanar que a tots els Municipis, i no sola-

ment als de les grans capitals, s'establís un servei dentari municipal i la inspecció dentària escolar.

Tercera. Particularment a les nostres consultes ens hauríem de convertir en vertaders apòstols de la higiene i profilaxi dentària infantil.

Quarta. Les societats dentàries o els col·legis oficials d'Odontòlegs, periòdicament haurien de celebrar festivals i concursos infantils per tal de propagar la higiene dentària.

LLIBRES REBUTS

DR. MED. EBERHARD ZWIERNER, Verankerung abschraubbarer Brücken im Frontzahnbereich. (*Ancoratge dels ponts mesials subjectats per mitjà de cargols*). 90 pàgines, 39 figures. RM. 6'30 Editorial Hermann Meusser. Berlín, 1934.

DR. CHRISTIAN GREVE, Diagnostich-therapeutisches Taschenbuch für Zahnärzte. (*Capbreu diagnòstico-terapèutic per a odontòlegs*). 11.ª edició. 254 pàgines. RM. 9'80. Editorial Hermann Meusser. Berlín, 1934.

DR. FLEXER-LAWTON. Guide pratique d'Anesthésie et d'analgésie au Protozyde d'azote Oxygène. (*Guia pràctica d'anestèsia i d'analgèsia per mitjà del protòxid de nitrogen i de l'origen*). Prefaci del Dr. Desmarest. 52 pàgines. 23 figures. Fr. 15. Editor G. Doin & Cie., París.